

Пословна активност привредних субјеката у Републици Србији

I
квартал
-реализација-

20
22.

II
квартал
- очекивања -

20
22.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

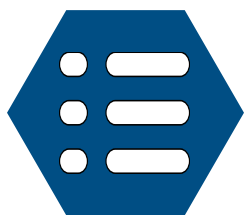
Извештај о трендовима у пословној активности привредних субјеката припрема се ради бољег разумевања околности у којима послује привреда на домаћем тржишту. Детаљно се сагледавају пословне перформансе почев од промета, искоришћености капацитета, преко спољнотрговинске активности и запослености, до инвестиција нефинансијске пословне економије.

Учешће привредних субјеката у анкети је добровољно и стога захваљујемо свима који су својим детаљним одговорима обезбедили прецизан увид у услове пословања на домаћем тржишту, остварене резултате у претходном периоду и очекивања за наредни период. Тиме је обезбеђен увид у ставове и мишљења привредника о условима пословања и очекивањима за наредни период.

Спровођењем анкете о пословној активности домаће привреде, Привредна комора Србије настоји да унапреди квалитет анализе кретања на домаћем тржишту, а посебно анализе фактора који утичу на понуду и тражњу за робом и услугама у земљи, као и оцену пословања са иностранством.

Резултати анкете, уз редовно праћење и ажурирање статистичких података, укључујући и систематизацију квалитативних информација о промету, спољнотрговинском пословању, запослености, инвестицијама и приступу изворима финансирања, представљају основ за увид у кретања на домаћем тржишту. Анкета је креирана с циљем објективног приказа очекивања и проблема с којима се привреда оперативно сусреће у пословању. Поред тога, резултати анкете обезбеђују систематичан увид у услове пословања на домаћем тржишту из угла привредних субјеката, као и о ефектима мера економске политике и реализованих подстицаја државе. На основу свега наведеног, резултати анкете су од значаја за иницијативе коморског система Србије и привредне субјекте при дефинисању пословне политике на микронивоу у наредном периоду.

Информације добијене анкетом Привредна комора Србије користи као важан извор информација за заступање интереса привреде пред надлежним институцијама у земљи и иностранству. Сходно томе, увид у кретања пословне активности привредних субјеката олакшава разумевање промена у овом макроекономском сегменту и на тај начин даје битан допринос процесу креирања јавних политика и квалитетном доношењу одлука и стратегија.

Садржај:

Резиме	4
Пословна активност привредних субјеката	6
Пословне перформансе	
Искоришћеност капацитета и унапређење услова пословања	
Спољнотрговинска активност	
Могућности за увозну супституцију	
Ликвидност	
Радна снага	
Методолошке напомене	19
Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације	21

Резиме

Украјинска криза – нова претња глобалном расту

Након успостављања релативне контроле над епидемиолошком ситуацијом током 2021. године, интензивирање је процес економског опоравка глобалне привреде, а растући оптимизам из јануара наговештавао је знатно бржи опоравак и ранији излазак из кризе него што је првобитно очекивано. Међутим, да неће све ићи тако глатко наговестила је најпре инфлација, која је убрзала у другој половини 2021. године, што је изазвало да ММФ и Светска банка постану благо песимистични када је реч о глобалном расту пројектованом за 2022. годину. Глобални песимизам додатно је интензивирао од краја фебруара и почетка ратних активности у Украјини, па се недвосмислено може закључити да се Европа и свет налазе пред новом кризом, која потенцијално може проузроковати и највеће последице од Другог светског рата.

Украјинска криза донела је са собом мноштво економских и политичких ризика, а свакодневне тензије на релацији Запад-Русија указују да скорија нормализација односа, у овом тренутку, ипак не представља реалан сценарио. Русија, не само да је један од највећих светских добављача енергената, већ располаже и великом количином рудних богатстава, вештачких ђубрива, пољопривредних производа, али и осталим сировинама и инпутима који су неопходни у процесу производње сектора индустрије, па је њен утицај на глобалне токове и ланце снабдевања немерљив. Управо се ови трговински токови налазе у опасности да постану угрожени, чиме се повећава волатилност глобалних ланаца снабдевања претходно поменутих производа. Европа и Запад налазе се у процесу адаптације на „живот без руске нафте и гаса“, док се Русија суочава са последицама економске и политичке изолације од остатка света. Како најављују из Кремља и Брисела, живот без овог другог је неминован у наредним годинама.

Поменути ризици допринели су да почетком 2022. године инфлаторни притисци у развијеним земљама (*eng. advanced economies*) и тржиштима у настајању (*eng. emerging markets*) достигну највеће вредности у последњих 30 година. У Европи готово да не постоји земља која није погођена кризом, без обзира на економски степен развијености, док из Уједињених нација најављују могућност несташица хране, што би свакако мање развијене земље ставило у знатно нелагоднију ситуацију.

Привреда Србије, као водећа на простору Западног Балкана, остварила је изнадпросечне резултате током 2021. године (раст 7,4%), а услед дејства поменутих ризика, пројектована стопа од 4,5% у 2022. години и средњем року, готово извесно ће бити коригована наниже. Упркос томе, званичници ММФ-а и Светске банке похвалили су Србију за резултате постигнуте у пословном окружењу повећаних екстерних шокова, уз напомену да су фискални резултати бољи од очекиваних.

Ситуација на тржишту рада се може окарактерисати као стабилна. Мањи реални раст зарада последица је растуће инфлације, а регистрована запосленост у 2021. години је додатно ојачана. Мере економско-социјалне политике Владе допринеле су очувању запослености и куповне моћи становништва, као и стварању услова да се по завршетку кризе омогуће нове прилике за посао у оквиру групе незапослених која се сада креће на нивоу од око 350.000 лица.

Највећи изазов пред којим се привреда Србије налази у 2022. години биће растући трошкови производње, који су проузроковани растом ценом енергената (нафте, природног гаса, угља) на светском тржишту, али и других производа (метали, житарице, хемикалије и многи други). Претњу по остваривање циљане стопе раста у овој години представљају и високи инфлаторни притисци, за које НБС очекује скорији повратак у границе циљаног интервала. У наредном периоду могућа је примена рестриктивне монетарне политике, с обзиром да се постепено подизање референтне каматне стопе (1,5%) издваја као основни инструмент за сузбијање релативно високе инфлације (9,1% у марту).

Као резултат устаљене сарадње са компанијама, Привредна комора Србије представља нови извештај „Пословна активност привредних субјеката у Републици Србији“, реализација првог квартала 2022. године и очекивања за други квартал 2022. године. Посебно се цени допринос сваке од око 1.550 компанија из репрезентативног узорка, које су својим подацима и пројекцијама допринели реалном сагледавању актуелне економске ситуације у земљи.

Пословна активност привредних субјеката

Пословне перформансе

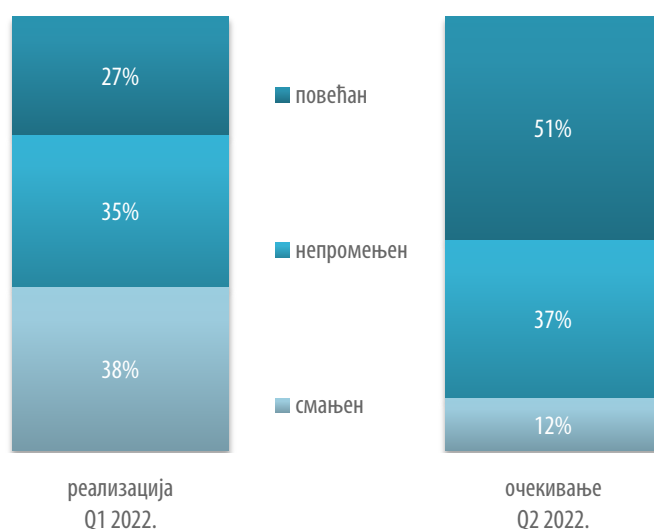
Српска привреда је у првом кварталу текуће године, према анкети, остварила релативно стабилне пословне перформансе уз 27% испитаника који су реализовали раст промета у односу на претходни квартал, код 35% испитаника промет је остао непромењен, док су две петине испитаника остварили смањење промета у односу на четврти квартал 2021. године. Просечно повећање промета анкетираних у првом кварталу износило је 21%, док је промет просечно смањен за четвртину.

Највећи број испитаника који је имао повећање промета у првом кварталу 2022. године послује у делатностима металске индустрије (34% анкетираних), саобраћаја (32% анкетираних) и туризма (31% анкетираних). Са друге стране, 45% испитаника из делатности електронских комуникација, 43% испитаника из текстилне индустрије и 42% испитаника из комуналне делатности забележили су пад промета у односу на четврти квартал 2021. године.

Већина испитаника очекује значајно побољшање перформанси у другом кварталу 2022. године: чак половина анкетираних очекује повећан промет, 37% испитаника очекује непромењен промет, док свега 12% испитаника очекује смањење промета. Код анкетираних који очекују повећање промета, просечно очекивано повећање промета у односу на претходни квартал је 20%, док анкетирани који предвиђају смањење промета у просеку очекују нижи промет за 23%. Највећи оптимизам показују анкетирани из трговине – 57% очекује повећан промет у другом кварталу 2022. године.

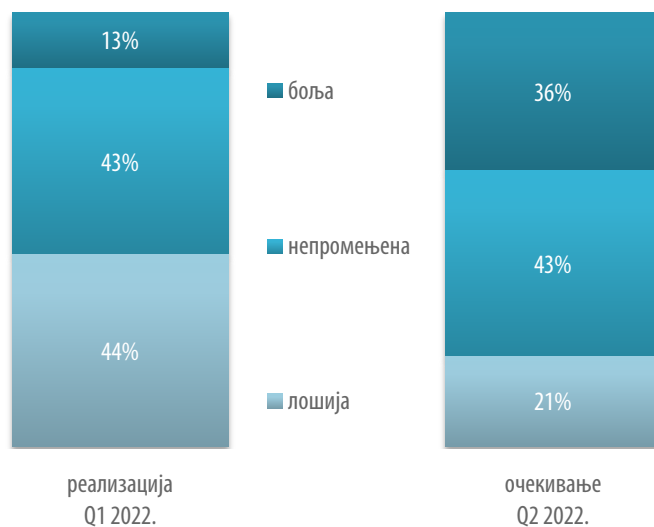
У односу на претходни квартал, пословна клима је у првом кварталу 2022. године за подједнак број испитаника непромењена, односно лошија, док је за свега 13% анкетираних боља. Привредници показују умерен оптимизам за други квартал 2022. године, имајући у виду да 36% анкетираних очекују бољу пословну климу у односу на претходни квартал, 21% очекује лошију, док је удео испитаника који очекују непромењену пословну климу и у другом кварталу 43%.

Промет (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Пословна клима (промена у односу на претходни квартал, % анкетираних)

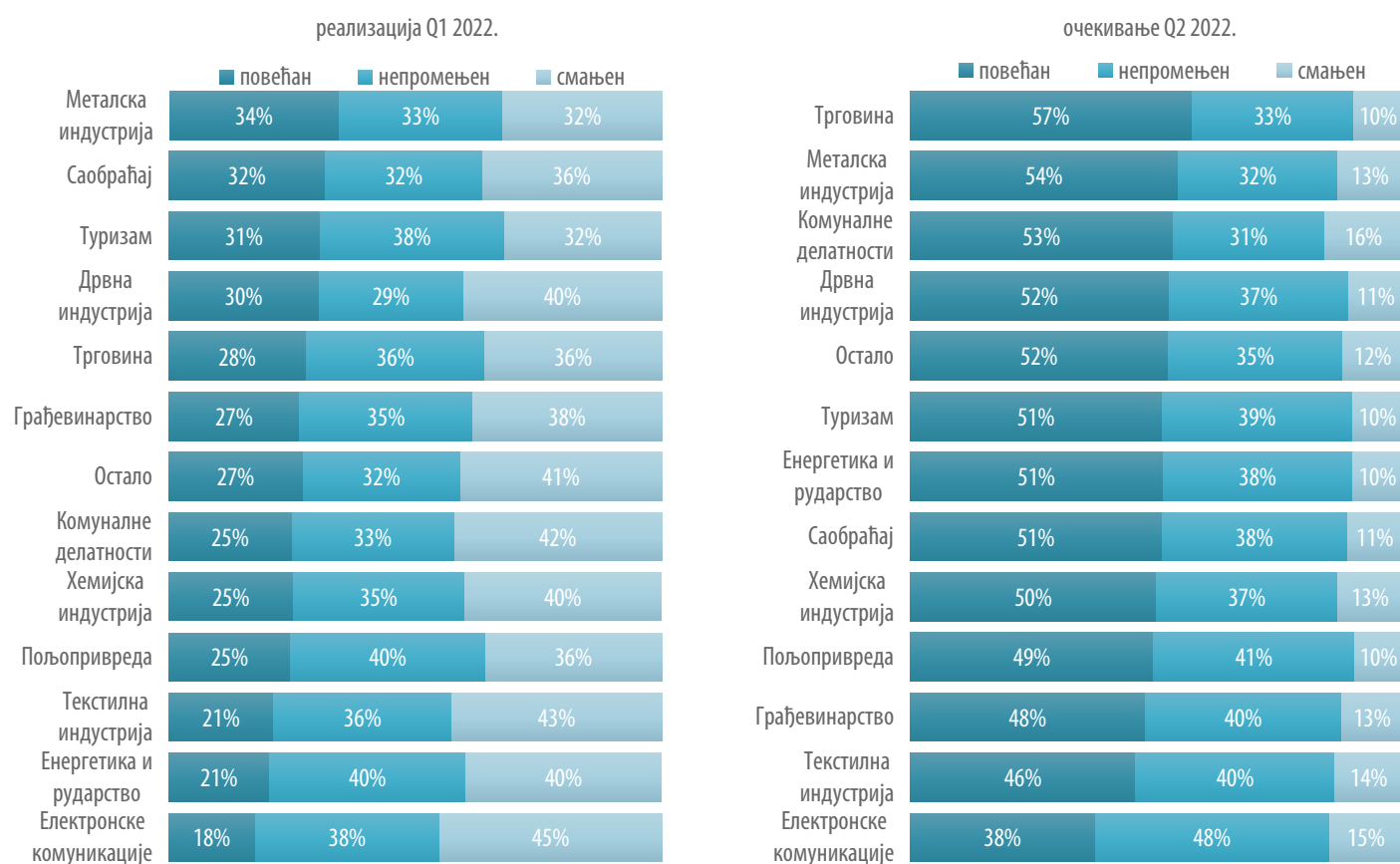

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Са друге стране, забрињава податак да су трошкови инпута повећани код 83% испитаника у односу на четврти квартал 2021. године. Поред тога, 63% анкетираних повећало је цене готових производа односно услуга, док је 36% анкетираних ове цене задржало непромењене у односу на претходни квартал.

У погледу пословања у првом кварталу 2022. године, као и очекивања за други квартал ове године, ставови испитаника су врло уједначени, без обзира којој категорији припадају према величини.

Промет према привредним гранама (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Напомена: Привредне гране сортиране су у опадајућем редоследу према критеријуму повећања промета.

Промет према величини привредног друштва (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Хоризонталне теме од интереса за привреду

Порески кредити за инвестиције у основна средства (машине и објекти)

Привредни субјекти истичу потребу да се врате порески кредити, који су раније били омогућени Законом о порезу на добит правних лица. Предлог је да се врати на снагу мера укинута 2014. године. Поново увођење пореског кредита за улагање у основна средства је мера коју подржавају сви привредни субјекти (посебно представници прерађивачке индустрије, извозници, али и представници услужног сектора).

Измена Закона о порезу на добит правних лица

- (пример: порез по одбитку за резидентна и нерезидентна правна лица који је регулисан чл. 40 Закона о порезу на добит правних лица). Иницијатива за измену одредаба члана 40. Закона о порезу на добит правних лица којима је прописана обавеза плаћања пореза по одбитку по основу откупа секундарних сировина и отпада искључиво за правна лица – резиденте Републике Србије, а чиме су правна лица, прерађивачи секундарних сировина и отпада са седиштем у Републици Србији, стављена у неравноправан положај у односу на правна лица са седиштем у иностранству. Усвајањем иницијативе олакшало би се пословање и даљи развој метало-прерађивачке индустрије у Републици Србији и отклонила неравноправност у тржишном положају резидентних правних лица која се баве откупом и прерадом секундарних сировина и отпада са нерезидентним правним лицима која обављају исту делатност.
- Омогућити смањење стопе пореза на добит правних лица са 15% на 10%.

Измена Закона о порезу на додату вредност

- На предлог чланица Групаације рачуноводствених послова поднета је иницијатива да се продужи рок за предају пореске пријаве надлежном пореском органу на прописаном образцу (Члан 50. став 1 Закона). Продужење рока би било са 15 дана по истеку пореског периода на период најкасније до краја месеца за порески период који се завршава у претходном месецу.
- Предлог да се промет и увоз сушеног воћа и поврћа уврсти на листу добара и услуга које се опорезују по посебној стопи пореза на додату вредност (Члан 23 Закона о ПДВу).

Измена Закона о акцизама

- на иницијативу приватних железничких оператера усвојен је закључак о покретању иницијативе за остваривање права на рефакцију плаћених акциза на гориво које се користи у погонске сврхе при обављању железничког транспорта дизел вучом.

Искоришћеност капацитета и унапређење услова пословања

Анкетирани привредни субјекти су у првом кварталу 2022. године у просеку остварили искоришћеност капацитета од 72%.

Највећу искоришћеност капацитета у првом кварталу 2022. године забележили су испитаници из туризма (просечно коришћење капацитета је износило 78%).

Истраживање је показало да је степен искоришћености капацитета у првом кварталу 2022. године у великој мери повезан са величином предузећа: просечна искоришћеност капацитета код микро предузећа је 66% у поређењу са 80% код великих предузећа.

Ресурси остају кључни услов за унапређење пословања и већу искоришћеност капацитета, имајући у виду да је чак 62% анкетираних означило мање трошкове ресурса као кључни фактор ефикаснијег пословања. Као и у претходном истраживању, скоро половина испитаника истиче тражњу на домаћем тржишту и бољу расположивост ресурса као кључне факторе за већу искоришћеност капацитета.

Најзначајнији фактори за унапређење пословања (% анкетираних)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Напомена: Анкетиране компаније имале су могућност вишеструког избора.

Хоризонталне теме од интереса за привреду

Животна средина

Закон о управљању отпадом

Потребне измене Закона о управљању отпадом у циљу решавања изазова са којима се привреда суочава у пословању, и то:

- омогућити увоз неопасног отпада за поновно енергетско искоришћење за постројења која поседују интегрисану (IPPC) дозволу, као потврду испуњености услова за обављање активности које могу имати значајан утицај на животну средину.
- омогућити управљање отпадним гумама путем увођење колективних оператера и уврштавање гуме која у процесу производње постаје отпад у посебне токове отпада.
- управљања отпадом у текстилној индустрији, амбалажним отпадом од мазива и уља.
- уклањања историјског отпада из предузећу стечају и реструктурирању.

Привредни субјекти – чланице ПКС су давале коментаре и сугестије на недавно усвојени Програм управљања отпадом у РС за период 2022-2031, заједно са Акционим планом Програма УО за период 2022-2024.г. те се у наредном периоду очекују даље активности и иницијативе везано за измене и допуне ових стратешких докумената.

Амбалажа, амбалажни отпад и депозитни систем

С обзиром да су у току и активности Радне групе за израду Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о амбалажи и амбалажном отпаду, уколико се предлагач прописа определили за успостављање депозитног система индустрија нуди сву неопходну помоћ за: спровођење ex ante анализе, израду студије изводљивости и утврђивање транзиционих периода за имплементацију, јасно дефинисање амбалаже које улазе у депозитни систем, одређивање тела за управљање депозитним системом.

Измена закона о накнадама за коришћење јавних добара

Индустрија указује да у примени закона постоје велики изазови за домаће произвођаче:

- Накнаде за заштиту и унапређивање животне средине, донета је Уредба, а затим крајем 2019. и измене, али проблем је остао исти: нејасан и нетранспарентан начин обрачуна накнаде од стране ЈЛС. Накнада мора да се заснива стварној количини емитованог загађења, а не на основу укупног оствареног прихода компанија (у складу са начелом „загађивач плаћа“). Евидентирани су бројни проблеми у примени, начину обрачуна и висини накнаде за заштиту и унапређивање животне средине.
- Посебни токови отпада - лекови који после истеклог рока остају у поседу и сакупљају се од грађана, уведени су као нова категорија у Закону о накнадама за коришћење јавних добара. Примена обрачуна и висина накнаде за лекове доводи до енормног повећања трошкова пословања произвођача и увозника лекова.
- Изузетно високе накнаде за електричне и електронске производе који после употребе постају посебан ток отпада, а чија наплата је регулисана Законом о накнадама за коришћење јавних добара. Основица је количина произведених, односно увезених електричних и електронских производа. Наплата ове накнаде искључиво по килограму производа, по мишљењу привреде, представља веома лоше законско решење, јер се стимулишу произвођачи који уграђују некавалитетне сировине у производе.
- Накнада за воде - висина накнаде чине индустрију производње пића и сокова неконкурентном у односу на ЦЕФТА и ЕУ. Произвођачи су тражили снижавање накнаде на коришћење воде, која сада износи износи 1,21 РСД по литри продате воде.

Спољнотрговинска активност

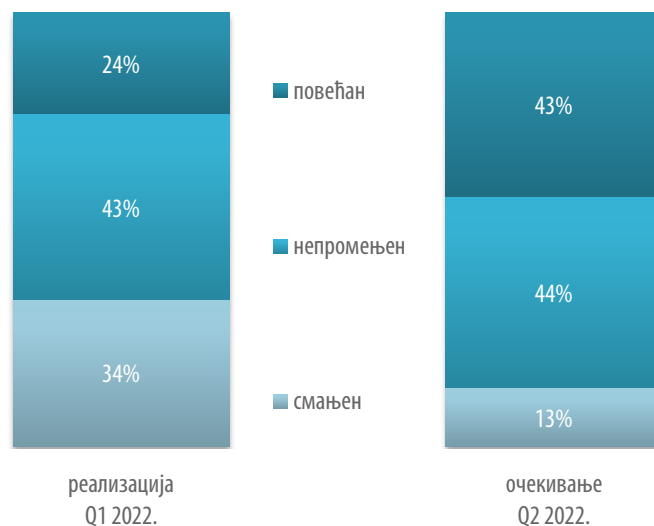
Према резултатима овог истраживања, од укупног броја анкетираних компанија, 48% је извозило у првом кварталу 2022. године.

Повећан извоз у односу на претходни квартал имало је 24% анкетираних извозника и то у просеку за 31%, док је 43% испитаних извозника реализовало непромењен извоз у првом кварталу 2022. године, у односу на претходни квартал. Трећина анкетираних извозника је регистровала смањење извоза у односу на претходни квартал и то у просеку за 35%.

Од укупног броја извозника из делатности металске индустрије, 29% је забележило раст извоза у првом кварталу 2022. године у односу на претходних квартал. За други квартал 2022. године, убедљиво највећи оптимизам показују анкетирани извозници из текстилне индустрије, од којих 56% очекује међуквартални раст извоза.

Учешће извозника је убедљиво најниже код микро предузећа (28%), која су такође у најмањој мери остварила раст извоза – петина анкетираних извозника из ове категорије имало је већи извоз у првом кварталу 2022. године у односу на претходни квартал.

Извоз (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=742).

Усвојени прописи од значаја за привреду

- Одлука о допуни Одлуке о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2022. години ("Сл. гласник РС" број 9/2022)

Наведена Одлука је објављена у "Сл. гласнику РС" број 9/2022, у примени је од 22.01.2022. године и примењује се шест месеци од дана њеног ступања на снагу. Овом Одлуком су прихваћени предлози ПКС да се роба из тарифне ознаке 2814 10 00 00 (безводни амонијак) и роба из тарифних ознака 3102 10 10 00, 3102 30 90 90 и 3102 40 10 00 (азотна ђубрива) уврсти у Одлуку о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2022. години, а према којој је омогућен увоз робе из наведених тарифних ознака по стопи царине од 0%.

- Одлука о допуни Одлуке о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2022. години ("Сл. гласник РС" број 32/2022)

Наведена Одлука је објављена у "Сл. гласнику РС" број 32/2022, у примени је од 11.03.2022. године, а примењује се до 31.12.2022. године. Овом Одлуком омогућен је увоз робе из тарифне ознаке 2709 00 90 00 (нафта и уља добијена од битуменозних минерала, сирово: остало) по стопи царине од 0%.

Закон о акцизама

- Због повећања произвођачких цена деривата нафте услед раста цене сирове нафте на светском тржишту, а у циљу макроекономске стабилности земље донете су Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1 тач. 1), 2), 3) Закона о акцизама од 11.03. најпре до 11.04.2022 (Сл.Гласник РС 32/2022), касније продужена до 30.04.2022. (Сл Гласник РС бр 46/2022), поново продужена до 31. 5.2022. (Сл.Гласник РС бр 50/22).

Привредници показују изражени оптимизам за други квартал 2022. године у погледу кретања извоза (43% очекује раст међукварталног извоза и то у просеку за 23%, док 44% очекује непромењен ниво извоза). Извозници који предвиђају смањење извоза, очекују у просеку 37% нижи извоз у наредном кварталу.

Од укупног броја анкетираних компанија, 48% је увозило у првом кварталу 2022. године, а повећан или исти обим увоза имало је 74% анкетираних увозника. За други квартал 2022. године, 88% анкетираних увозника очекује исти или повећан обим увоза у односу на претходни квартал.

Интернационализација пословања - предлози привреде за додатну подршку

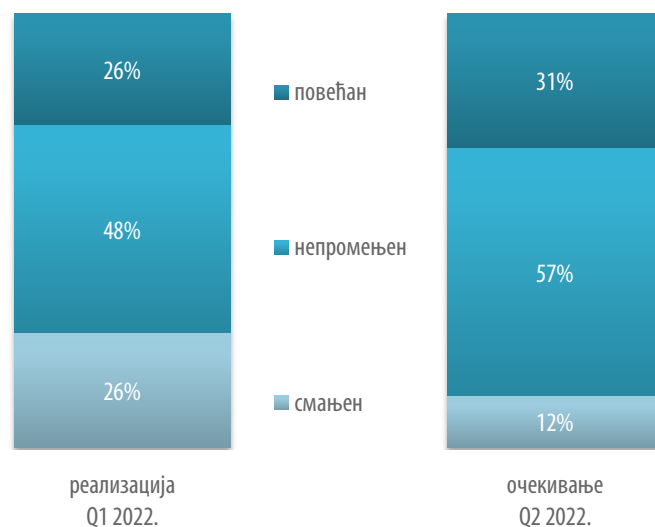
Пословно повезивање – организовани онлајн Б2Б пословни сусрети, хибридни догађаји

Привреда је заинтересована за организацију онлајн пословних сусрета, као и хибридних догађаја, како би се пружила шанса што већем броју компанија да нађу пословне партнере чак и током пандемије. Фирме су такође заинтересоване да учествују на радионицама и обукама за успешно вођење онлајн састанака, као и за коришћење интерактивних платформи путем којих могу да представе своје производе и услуге и умреже се са потенцијалним клијентима.

Подстицаји и мере за стимулисање извоза

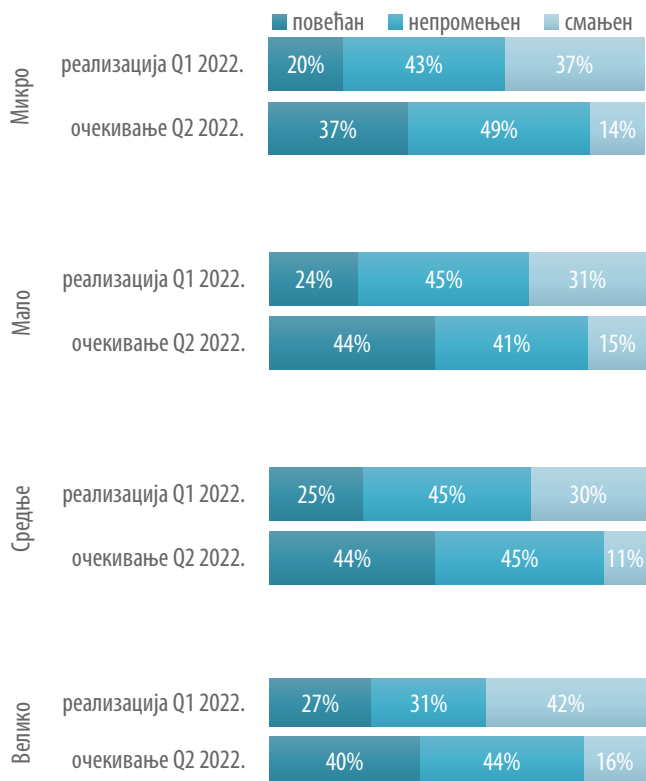
Размотрити увођење додатних мера и проширење постојећих мера економске политике са циљем стимулације извозника.

Увоз (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

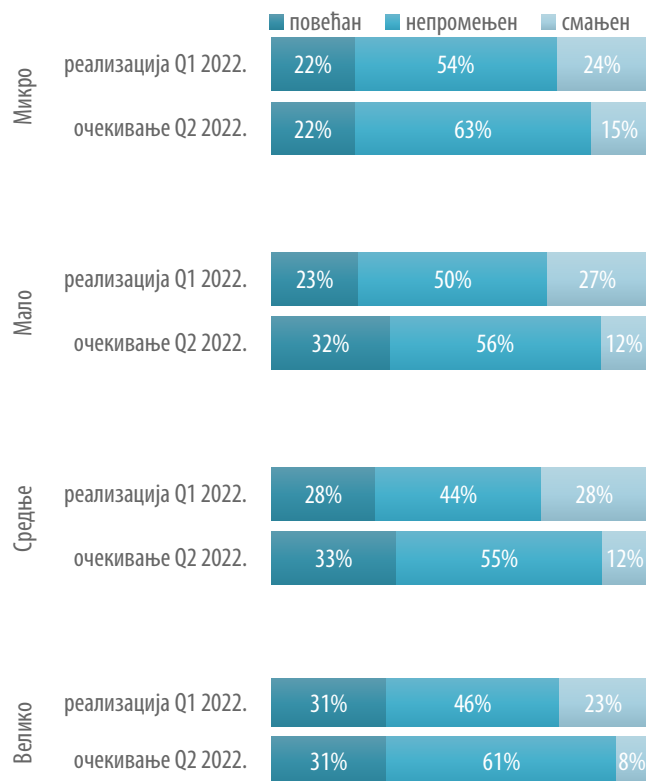
Извор: Анкета ПКС (n=738).

Извоз према величини привредног друштва (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=742).

Увоз према величини привредног друштва (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=738).

Могућности за увозну супституцију

Више од две трећине анкетираних увозника (70%) изјавило је да се у земљи не производе производи, односно не пружају услуге које увозе, а које су им потребне за пословање. За анкетираних фирме које увозе репроматеријал, водећи разлог због којих не користе супституте произведене у Србији је неадекватан квалитет понуде на домаћем тржишту.

Због чега увозите репроматеријал из иностранства? (% анкетираних)

Извор: Анкета ПКС (n=738).

Напомена: Анкетирани су имали могућност вишеструког избора.

Ликвидност

Охрабрује податак да 75% анкетираних фирми располаже са довољно средстава за оптимално финансирање пословања. Анализа испитаника који су се изјаснили да имају проблема са финансирањем пословања показала је да 44% ових анкетираних нема довољно средстава ни за инвестиције ни за ликвидност, 37% анкетираних суочава са недостатком средстава за ликвидност док се петина испитаника изјаснила да им недостају средства за инвестиције. За оптимално финансирање пословања код анкетираних, који су се изјаснили да не располажу довољним износом средстава за финансирање текућег пословања, у просеку недостаје 33% средстава.

Када је у питању ликвидност, са највећим изазовом се суочавају електронске комуникације, имајући у виду да се 38% анкетираних из ове делатности изјаснило да не располажу са довољно средстава за оптимално финансирање актуелног пословања. Такође, проблем неликвидности је најизраженији код микро предузећа имајући у виду да је 61% испитаника из ове категорије располагало са довољно средстава за финансирање пословања, за разлику од анкетираних из категорија средњих и великих предузећа (82% и 81% испитаника респективно се изјаснило да је ликвидно).

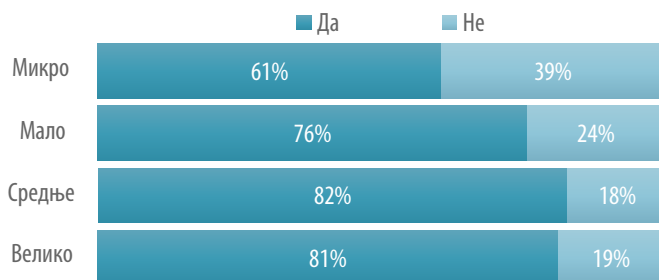
Да ли сте располагали са довољно средстава за оптимално финансирање пословања у I кварталу 2022. године? (% анкетираних, према привредним гранама)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Напомена: Недостајућа средства за оптимално финансирање актуелног пословања у оквиру привредних грана рангирана су у растућем редоследу, почев од привредне гране са најмањим уделом недостајућих средстава за оптимално финансирање у односу на расположива средства.

Да ли сте располагали са довољно средстава за оптимално финансирање пословања у I кварталу 2022. године? (% анкетираних)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Радна снага

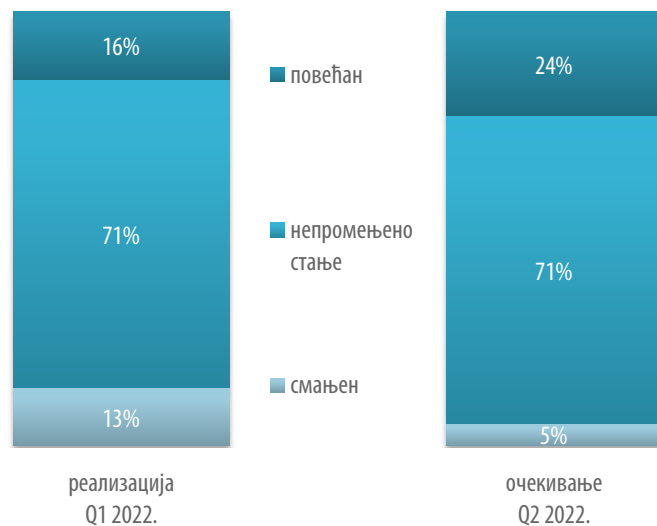
И у првом кварталу 2022. године запосленост је била стабилна имајући у виду да 87% анкетираних није смањило број запослених, као и да 95% испитаника не очекује смањење броја запослених ни у наредном кварталу.

У погледу радне снаге, највеће повећање броја запослених у првом кварталу 2022. године забележено је код предузећа из области енергетике и рударства: од укупног броја испитаника из ове делатности, 26% је повећало број запослених и то у просеку за 8%. У поређењу са другим делатностима, испитаници из енергетике и рударства, као и металске индустрије очекују и најзначајније повећање броја запослених у другом кварталу 2022. године (32% и 30% респективно).

Испитаници из категорије великих предузећа су у највећем броју повећали запосленост у првом кварталу 2022. године (28% анкетираних из ове групе), а такође показују и највећи оптимизам у погледу запошљавања у другом кварталу ове године, имајући у виду да 35% анкетираних из ове групе очекује раст броја запослених.

Актуелна понуда радне снаге у земљи, у смислу образовних профила и радног искуства, одговара потребама 87% анкетираних. Међутим, забрињавајуће је да више од половине укупно анкетираних (56%) сматра да у Србији нема довољног броја адекватних кадрова.

Запосленост (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Дефицитарна занимања (20 најтраженијих)

Возач С/Е категорије, производни радник, варилац, машински инжењер, бравар, кувар, конобар, трговац, CNC оператер, грађевински техничар, инжењер електротехнике, армирач, зидар, руковалац грађевинском механизацијом, тесар, електротехничар, електричар, технолог, машински техничар, инжењер информационих технологија.

Хоризонталне теме од интереса за привреду

Смањење пореза и доприноса на зараде

Сукцесивно смањење пореза и доприноса на зараде у наредних пет година, како би са тренутних 63% смањило на 46%. Проширити меру ослобођења од пореза и доприноса на зараде у првој години пословања на предузетнике паушалце, како би се подстакло самозапошљавање. Учешће пореза и доприноса у зарадама је високо у односу на земље у окружењу.

Да ли актуелна понуда радне снаге одговара потребама ваше компаније? (% анкетираних)

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Запосленост према привредним гранама (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

реализација Q1 2022.

очекивање Q2 2022.

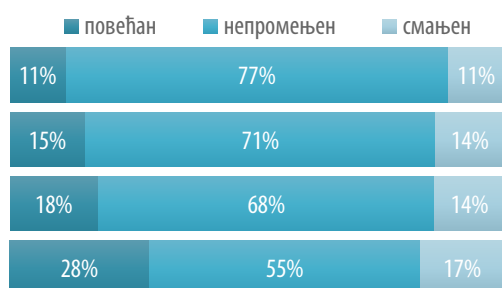

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

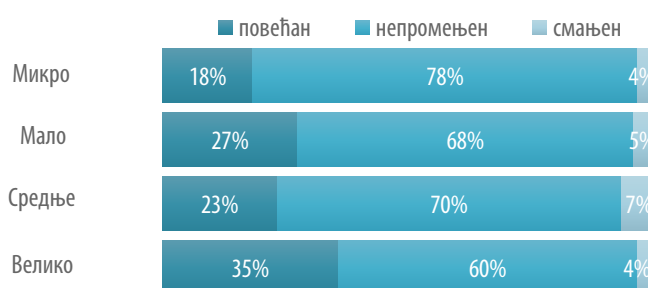
Напомена: Број радно ангажованих у оквиру привредних грана рангиран је у опадајућем редоследу, почев од привредне гране са највећим процентуалним повећањем броја радно ангажованих.

Запосленост према величини привредног друштва (у % анкетираних, у односу на претходни квартал)

реализација Q1 2022.

очекивање Q2 2022.

Извор: Анкета ПКС (n=1552).

Методолошке напомене

Промет. Промет у производним и услужним делатностима односи се на кретање пословних прихода привредних субјеката. Промена остварене вредности пословних прихода се изражава у процентима (%). Пословни приходи су приходи које је привредни субјект остварио из пословања, уско везани за делатност којом се бави. Састоје се од прихода од продаје робе, прихода од продаје производа и услуга, прихода од премија, субвенција, донација и других пословних прихода (по основу закупнина, чланарина и др).

Искоришћеност капацитета. Оцена степена искоришћености капацитета се врши на основу односа реализованог обима производње, односно услуга према обиму производње, односно услуга приликом највише могућег техничког коришћења инсталиране опреме. Посебна подобласт се односи на факторе који утичу на искоришћеност капацитета.

Спољнотрговинска активност. Код пословања са иностранством подела је извршена према ставовима и мишљењу привреде у вези са извозним потенцијалима и увозним потребама. Оцена извозног потенцијала обезбеђује се добијањем одговора на питања у вези са ставовима о очекиваној промени извоза. Постојеће и процењене увозне потребе добијају се путем одговора на питања у вези са ставовима о очекиваној промени увоза као и изјавом да ли на домаћем тржишту постоји производња увозних производа и избор објашњења због чега се увози из иностранства. На овај начин добија се увид у могућности за увозну супституцију.

Инвестиције. Код инвестиција, које подразумевају све врсте улагања у основна средства привредних субјеката са циљем унапређења пословања, оцењују се ставови у погледу реализованих и планираних инвестиција уз селекцију структуре планираних инвестиција, као посебну подобласт.

Радна снага. У погледу броја запослених (радно ангажованих по свим пословима у привредним субјектима, без обзира на врсту ангажовања – у или ван радног односа) оцењује се очекивана промена броја запослених као и оцена квалитета понуде радне снаге у земљи, уз опцију навођења потребних образовних профила.

Финансијски извори. У погледу финансијских извора захтевана је оцена структуре извора финансирања који се користе у пословању привредних субјеката (сопствена средства, кредити, буџетски подстицаји и остало), као и подобласти које се односе на ликвидност привредних субјеката и конкурисање за средства подстицаја.

Иновације. Код иновација, које подразумевају примену новог или значајно побољшаног производа, услуге или процеса, маркетиншке методе или нове организационе методе у пословању, организацији рада или односима пословног субјекта са окружењем, оцењују се ставови о иновативној активности привредних субјеката у претходном периоду.

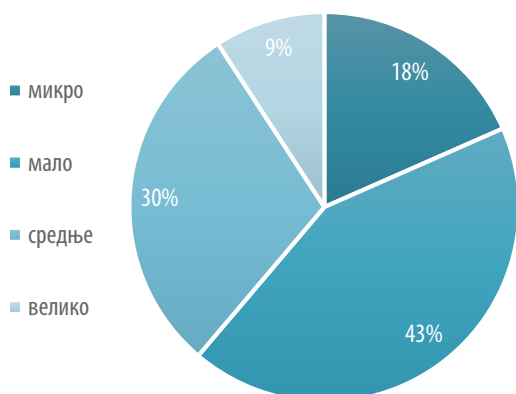
Анкета о пословној активности привредних субјеката у Републици Србији спроведена је на основу узорка. Величина узорка: $n=1.552$. Узорак је алоциран на подручју Републике Србије до нивоа гране. Оквир за избор узорка су активни привредни субјекти који послују на територији Републике Србије. Истраживањем нису обухваћени пословни субјекти из сектора К (Финансијске делатности и делатност осигурања) и О (Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање). Привредна комора Србије не располаже подацима о привредним субјектима с територије АП Косово и Метохија, стога они нису обухваћени узорком.

Период прикупљања података: од 4. до 27. априла 2022. године.

Истраживање је спроведено коришћењем CAWI (Computer Assisted Web Interview) и CATI методом (Computer Assisted Telephone Interview). Резултати истраживања су посматрани према дефинисаним критеријумима, односно областима у оквиру упитника према којима је посматран промет, пословни амбијент, спољнотрговинска размена, инвестиције, запосленост, извори финансирања и иновације у привредним субјектима који су одабрани да учествују у истраживању. Резултати су приказани кроз фреквенцију одговора, односно средње вредности. Није вршена пондерација добијених резултата. Сезонска компонента није искључена из података.

Према финансијским извештајима за 2020. годину привредни субјекти који су учествовали у истраживању су остварили укупан пословни приход од 19,5 милијарди евра, а према подацима ЦРОСО, у марту 2022. године, привредни субјекти су имали преко 244.000 запослених.

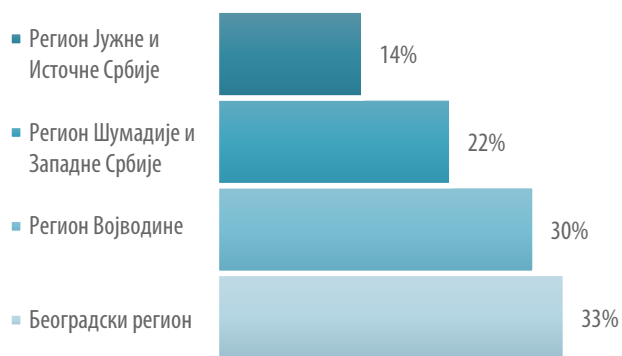
Структура узорка према величини анкетираних привредних друштава

Структура узорка према облику организовања анкетираних привредних субјеката

Структура анкетираних привредних субјеката према регионима у Републици Србији

Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације

Информисање чланица и стручне јавности о актуелностима у економском окружењу једна је од кључних услуга које пружа Привредна комора Србије.

Захваљујући редовној комуникацији са привредним субјектима и интерној бази података, креираној у сарадњи са релевантним институцијама и привредом, објављују се редовни економски извештаји и анализе:

Макроекономски индикатори (годишњи преглед) – табеларни преглед основних показатеља економских кретања у Републици Србији.

Макроекономски оквир (годишњи и квартални преглед) – преглед најзначајнијих макроекономских перформанси, актуелних трендова, монетарних и фискалних показатеља домаће привреде.

Секторске анализе PKS – детаљан преглед економске активности, подршке привреди, актуелних дешавања, иницијатива, прописа, актуелних тема по привредним гранама у земљи приказан у PKS електронским билтенима деветнаест удружења, који се објављују тромесечно.

Пословна активност привредних субјеката у Србији – извештај Привредне коморе Србије на основу анкете о трендовима у пословној активности привреде.

Подстицаји по секторима привреде – детаљан преглед свих врста подстицаја за секторе пољопривреде, индустрије и услуга на републичком нивоу.

Погодности за улагања у Републици Србији – преглед различитих погодности за инвестирање у Србији.

Макроекономске анализе и трендови (MAT) – најутицајнији стручни часопис у области макроекономских истраживања у земљи.

Барометар – публикација прати конјунктуру у домаћој индустрији и месечно информисање о показатељима привредних очекивања.

Стандардизовани спољнотрговински и економски извештаји – садрже месечне и годишње податке о спољнотрговинској робној размени, а приступ је омогућен свим привредним субјектима који су регистровани и пријављени на [PKS портал](#).

Чланицама су, по посебним захтевима, на располагању информације о истраживању тржишта Србије (анализа по привредним гранама, регионима и општинама, билатерална сарадња са иностранством), као и информисање о актуелностима и трендовима на међународном финансијском и робном тржишту.

Контакт

Привредна комора Србије
Ресавска 13-15
11000 Београд

T: 0800 808 809

www.pks.rs
E: bis@pks.rs

#PKS
@Privrednakomora

Центар за стратешке анализе,
аналитику, планирање и
публикације

T: +381 11 3300 980

E: analitika@pks.rs

